

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Васильєв К. К., д-р мед. наук;
Власенко В. М., канд. іст. наук;
Дегтярьов С. І., канд. іст. наук;
Звагельський В. Б., канд. філол. наук;
Клименко В. А., канд. іст. наук;
Куліш А. М., д-р юрид. наук;
Лобко Н. В., канд. іст. наук;
Нестеренко В. А., канд. іст. наук

Видання рекомендовано до друку рішенням вченої ради юридичного факультету Сумського державного університету (протокол № 9 від 26.06.2013 р.)

Суспільно-політичні процеси на українських землях: історія, проблеми, перспективи : зб. матер. II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Суми, 21 травня 2013 р. / за заг. ред. В. А. Нестеренка. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – 116 с.

До збірника увійшли наукові статті та повідомлення викладачів, студентів та молодих вчених ВНЗ України, виголошені в рамках II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Суспільно-політичні процеси на українських землях: історія, проблеми, перспективи» (Посвідчення УкрІНТЕІ № 100 від 21 лютого 2013 р.), присвячені актуальним питанням суспільно-гуманітарних наук.

МИХАЙЛО ПЕТРЕНКО – ЗАБУТИЙ ПОЕТ-РОМАНТИК ЛЕБЕДИНЩИНИ

Михайло Миколайович Петренко – автор 19 поезій, надрукованих протягом 1841-1848 рр. у харківських альманахах «Сніп», «Молодик», «Южный русский сборник». Є відомості, що він написав п'єсу «Панська любов», але вона не збереглась [3, с.96].

Михайло Петренко народився, за твердженням його першого біографа А.Метлинського, в 1817 р., очевидно, в Слов'янську. День і місяць народження – невідомі. Проте інших документів про місце і дату народження поета ще не виявлено [1].

Батько майбутнього поета Микола Гаврилович Петренко за участь у військових кампаніях отримав почесний титул «личное дворянство». 1817 р. у сім'ї народився первісток, якого й назвали Михайлом.

Першу освіту Михайло Петренко отримав у домашніх умовах. З 1826 по 1830 рр. він був учнем Ізюмського трьохкласного училища [2, с.231]. Навчався у Харківській гімназії. За твердженням Павла Грабовського юний Петренко належав до літературного гуртка Кореницького і славився там улаштуванням українських концертів. У 1837 р. був зарахований студентом на юридичний факультет Імператорського Харківського університету, який закінчив 1841 р. У цьому ж році він заявив про себе, як поет, у поетичному альманасі «Сніп», що видавався Олександром Корсуном, у тому числі й віршем «Недоля» («Дивлюсь я на небо...»). Вдруге його вірші були надруковані у літературній збірці «Молодик», яку підготував у 1843 р. Іван Бецький.

Де перебував і чим займався Михайло Петренко після закінчення навчання аж до 1844 р., поки що невідомо. Деякі дослідники стверджують, що в цей час він учителював, хоча ніяких документальних підтверджень цієї версії не існує. У 1844 р. він вступає на службу до Харківської Палати кримінального суду й Урядовим Сенатом затверджується на посаді губернського секретаря.

Службові сходи спочатку повели його стрімко вгору. У 1846 р. його призначено на посаду столоначальника Харківської Палати кримінального суду та за «усердіє» він отримує чин Колезького секретаря. Проте вже в серпні 1847 р. його переводять до Вовчанського повітового суду на посаду секретаря. Кар'єрне падіння Петренка співпало з розгромом Кирило-Мефодіївського братства. І таке різке пониження в посаді краєзнавці, спираючись на записку київського генерал-губернатора Бібікова царю Миколі I, у якій згадуються імена Шевченка і Петренка, що вони писали твори українською мовою, трактують, як покарання реакціонерами за «українськість» [1].

Михайло Миколайович прибув у місто Лебедин 6 липня 1849 р. для виконання обов'язків повітового стряпчого (прокурора). З цього дня й до кінця життя він живе й працює в Лебедині [2, с.231].

Михайло Миколайович Петренко був одружений на дворянці Анні Євграфівні Миргородовій, мав п'ятьох дітей. Це підтверджують записи у відповідних метричних книгах: син Микола (1849) – реєстрація в метричній книзі Вознесенської церкви м. Лебедин, дочка Людмила (1851) – реєстрація в Георгіївській церкві м. Лебедин, дочка Варвара (1853) – реєстрація в Трьохсвятительській церкві м. Лебедин, дочка Марія (1855) – реєстрація в Трьохсвятительській церкві м. Лебедин, син Євграф (1857), згадка про це – в формулярному списку Михайла Петренка за 1858 рік. В цьому ж списку він подає наявність лише трьох дітей: Миколи, Марії, Євграфа. Отже, Людмила та Варвара до цього часу вже померли [1].

Відомо два факти із біографії М.Петренка про просування по службових щаблях у Лебедині. 1858 р., звертаючись до Лебединського повітового училища з проханням зарахувати учнем його старшого сина Миколу, М.Петренко в заяві вказує, що він має чин титулярного радника, а в некролозі від 26 грудня 1862 р. зазначається, що поет помер, будучи вже в чині колезького асесора, сорокап'ятилітнім від гарячки [2, с.232]. У сумському архіві знаходяться записи з метричної книги Миколаївської церкви м. Лебедин, де зазначена саме ця дата смерті і похорон нашого земляка та формулярний список про його службу [1].

У Лебедині М.Петренко був знаною і шанованою людиною. Тому в його життєписі занотована і така подія, як перебування на Лебединщині Т.Г.Шевченка. Та все ж мало збереглося документальних свідчень про зустріч і спілкування поета з Кобзарем. У «Шевченківському словнику» стверджується, що Петренко зустрівся з Шевченком у маєтку Хрущова в селі Лихвине [4, с.102].

Петренко був добре знайомий із творчістю Шевченка, і не випадково, як стверджують шевченкознавці, на деяких його віршованих творах, наприклад «*Думи мої, думи мої, де ви подівались*», «*Ой біда мені, біда*» та інших, відчувається вплив поезії Тараса [5, с.39, 40].

З ініціативи Лебединського районного осередку «*Народного Руху*» і безпосередньо його голови письменника Б.І.Ткаченка вулицю Постишева в Лебедині перейменовано на честь поета-романтика, автора всесвітньо відомої пісні-романсу «*Дивлюсь я на небо...*» Михайла Петренка.

---

1. *Пазинич В.* Михайло Петренко: 150-річчя від початку безсмертя / В.Пазинич // *Будьмо разом.* – 2012. – 3 січня.

2. Михайло Петренко та його безсмертна пісня «Дивлюсь я на небо...» 195-річчю з дня народження поета-романтика М.М.Петренка присвячується // *Рідний край.* Збірник. – К., 2012. – С.231-232.

3. *Овчаренко І.* Дав пісню крилату. Нове з біографії поета Михайла Петренка. // *Донбас.* – 1988. – № 4. – С.96-97.

4. Петренко М.М. // *Шевченківський словник.* – Т.2 – К., 1977. – С.102.

5. На крилах поезії. Збірник / упорядн. *О.І.Гончар, О.П.Білецький.* – К., 1980.

ПУЗІК Р.В.

АРХІТЕКТУРА СЛОБОЖАНЩИНИ XVII-XIX ст.

Початок розбудови мурованих храмів на Слобожанщині припадає на 80-ті рр. XVII ст. – це час розквіту стилю бароко в архітектурі та мистецтві України. За 100 років панування цього стилю на Слобожанщині було створено близько 600 храмів, більшість з яких побудовано з дерева, проте з їх числа близько 50 храмів були муровані.

Як відомо, у 60-их рр. XVII ст. з центральної України та Брацлавщини, де все ще панувала Руїна, на східну Гетьманщину та Слобожанщину потекли тисячі біженців, котрі швидко заселили ці напівпустинні землі. Ожила Слобожанщина, багато людей осіло на сході Чернігівщини та Полтавщини. Родючі землі, більш менш спокійне життя суттєво вплинули на підвищення добробуту. Склалися економічні умови для мурованого будівництва. Після багатьох років гоніння на православну віру почалася доба активного храмового будівництва.